

100 let od rozsvícení prvního Vánočního stromu

Letošního 13. prosince tomu je na den přesně 100 let, kdy byl vztyčen první vánoční strom republiky.

Tato předvánoční tradice byla založena v Brně 13. prosince 1924. Spočívá ve zdobení vzrostlého jehličnatého stromu na náměstích, pod kterým je pak organizována sbírka ve prospěch potřebných, především opuštěných dětí.

Na svědomí jí má spisovatel Rudolf Těsnohlídek. V roce 1919 těsně před Štědrým dnem šel pro vánoční stromeček do lesa. Překvapil ho zvláštní zvuk, myslel, že někde uvízla srnka... Zatím ale našel v lese na sněhu téměř zmrzlé děvčátko, které se mu podařilo zachránit. Převezl jej do nemocnice na Žlutém kopci, kde personál holčičku identifikoval jako Lidušku. Její matka s ní

v této nemocnici ležela hned po porodu. Jednalo se o svobodnou matku, otec Lidušky byl ruský zajatec z 1. světové války. Její bezvýchodnou situaci asi lze pochopit, co již pochopit nelze, je místo, kde děťátko odložila. Kdyby nebylo šťastné náhody, určitě by nepřežilo. Osud Lidušky i matky Rudolfa Těsnohlídka velmi zasáhl. Přemýšlel o tom, jak pomoci dalším opuštěným dětem zvláště v předvánočním čase. Jako milovník skandinávské literatury a severských zemí obecně, našel inspiraci v Dánsku, kde předvánoční náměstí v Kodani zdobila vzrostlá jedle s kasičkou již od roku 1914.

Sbírka v předvánoční čas měla úspěch. V Brně posloužila k financování stavby náhradního domova pro opuštěné děti – Dětského domova Dagmar. Název Dagmar se pojí také k Dánsku, kde našel Rudolf Těsnohlídek inspiraci. Dagmar byla dcerou Přemysla Otakara I., která byla provdána za dánského krále Valdemara. Od položení základního kamene 8. prosince 1928 do zahájení provozu dne 8. prosince 1929 uběhl jeden rok. Ironií osudu je fakt, že se stavby domova pro opuštěné děti Těsnohlídek nedožil. Krásná funkcionalistická budova od architekta Bohuslava Fuchse, který projekt vytvořil v rámci dobročinnosti bez nároku na honorář, slouží svému účelu až do dnes. V budově

sídlí příspěvková organizace zajišťující náhradní výchovnou péči nezletilým osobám na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově. I v ostatních městech financovaly sbírky především pomoc chudým nebo opuštěným dětem. V roce 1968 pomáhala sbírka financovat první SOS vesničku u nás.

Tradice sbírek pod vánočním stromem republiky se rychle rozšiřovala. V roce 1925 to byla 4 města v celé republice, roku 1929 to bylo již 64 měst jen v Čechách a na Moravě, která sbírku pořádala.

Tradice byla narušena lety nesvobody, ale po roce 1990 se opět rozvíjí. Dnes se již s nějakou obdobnou vánoční sbírkou setkáme téměř v každém městě. Nicméně jediný strom, který nese v dnešní době označení Vánoční strom republiky, je na Pražském Hradě.

Ke stoletému výročí rozsvícení vánočního Stromu republiky se věnuje podcast Přepište dějiny. Tento díl se věnuje vyhlášení nominací na „Přepisovače dějin 2024“, takže pokud chcete poslouchat rovnou o Stromu republiky, přesuňte začátek poslechu na čas 7:30.

<https://prepistedejiny.cz/2024/12/04/100-let-stromu-republiky/>

Zdroj: <https://zenysro.cz/>, www.prepistedejiny.cz

Rozsvícení vánočního stromu v Hrnčířích

Rozsvícení vánočního stromu v Šeberově